

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

คณะพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖

คำนำ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา จัดการศึกษา มาครบรอบการปรับปรุง ๕ ปี ตามกำหนด เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการปรับปรุง ติดตาม ประเมินผลและรายงาน การดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ตามที่มหาวิทยาลัย กำหนด ในการผลิตบัณฑิตให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศในด้านพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ๓ ประการประกอบด้วย (๑) ความรู้ดี (๒) มีคุณธรรม (๓) นำสังคมสู่ สันติสุข

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	๒
สารบัญ	๓
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๗
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๑๒
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างหลักสูตร	๑๗
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	๒๙
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๔๕
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๔๗
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๙
หมวดที่ ๘ การประเมินผล และการปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๕๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา	๕๕
ภาคผนวก ข ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	๖๗
ภาคผนวก ค คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา	๘๗
ภาคผนวก ง ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑	๙๐
ภาคผนวก จ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๑	๙๑
ภาคผนวก ฉ ประวัติและผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา	๑๐๖

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา : คณะพุทธศาสตร์ ภาควิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑
ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๖๐๑๘๕๐๐๐๘๓๗
ภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Vipassana Meditation

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (วิปัสสนาภาวนา)
ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (วิปัสสนาภาวนา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Vipassana Meditation)
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Vipassana Meditation)

๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะทางด้านวิปัสสนาภาวนา

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ๑๔๑ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทของหลักสูตร (เฉพาะหลักสูตรปริญญาตรี)

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยหรือนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ วิปัสสนาภาวนา

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕ ปรับปรุงจากหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดเปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๖.๑ คณะกรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ เห็นชอบหลักสูตร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๒ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบหลักสูตรในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในปีการศึกษา ๒๕๖๗

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะสายวิปัสสนากรรมฐาน มีความเข้าใจและสามารถในการนำไปปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักคำสอน ขององค์สมเด็จพระสัมมาพระพุทธเจ้า นอกจากนี้ยังสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) วิปัสสนาจารย์
- ๒) บุคลากรทางการศึกษา
- ๓) นักวิชาการศาสนา
- ๔) อนุศาสนาจารย์
- ๕) กรมราชทัณฑ์
- ๖) กรมสุขภาพจิต
- ๗) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- ๘) สังคมสงเคราะห์ฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ
- ๙) เจ้าหน้าที่กองศาสนพิธีการ กระทรวงวัฒนธรรม
- ๑๐) ครูสอนศีลธรรม

การศึกษาต่อ

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ทางด้านพระพุทธศาสนา ศาสนา ปรัชญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกริก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นต้น และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทุกแห่งที่ เปิดรับเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดสาขาวิชา

๙. ชื่อ ฉายา นามสกุล เลขบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
รองศาสตราจารย์ (ศาสนาและเทววิทยา)	พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ (กันจูน)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(พัฒนาสังคม) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๘ ๒๕๕๑ ๒๕๔๘ ๒๕๔๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	พระครูปลัดเจริญ วฑฒโน (มันจะนา)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๒ ๒๕๕๔ ๒๕๔๗
อาจารย์	พระมหาญยุทธ ธีธมโม (พลมัน)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ.(ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๐ ๒๕๔๗

รองศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(จารึกภาษาไทย) พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๔ ๒๕๕๓ ๒๕๓๗ ๒๕๓๖
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	นายไกรวุฒิ มะโนรัตน์	อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ) พธ.บ. (รัฐศาสตร์) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๔ ๒๕๓๖ ๒๕๓๕

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕- ๒๕๗๐) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาผสานกับจุดแข็งในสังคมไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรอบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่มุ่งเน้นไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและเท่าเทียม

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ตอบสนองทางสังคมและการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ดำรง สืบสาน พระราชปณิธานรัชกาลที่ ๕ ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศด้านพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูง เข้ากับยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม การสื่อสารไร้พรมแดน เสรีภาพทางความคิดและกระบวนการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ การแข่งขันด้านทักษะทางปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม นำสันติสุขสู่สังคมไทยที่หลากหลาย

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุก ที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและรองรับการแข่งขันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญสามารถบูรณาการความรู้ด้านวิปัสสนาภวนาระดับโลก มีความรู้ด้านเทคโนโลยี พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ทันทีและมีศักยภาพสูง ในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการด้านวิปัสสนาภวนา ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยด้านความเป็นเลิศในเทคโนโลยีและการวิจัย และการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดีมีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่ มุ่งสู่ความเป็นเลิศในเทคโนโลยีและการวิจัย และมุ่งธำรงปณิธานในการสร้างบัณฑิตที่ดีและเก่งเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายจึงเป็นช่องทางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้พฤติกรรมและค่านิยมของนักศึกษาเปลี่ยนแปลง การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องเน้นและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ โดยใส่ใจถึง ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยยังคงใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและคุ้มค่าและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติสุข สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม และเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางวิปัสสนาภาวนา เพื่อบริหารวิชาการและบริการสังคม ในด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

๑๓.๑.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาที่เปิดสอนโดย คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

๑๓.๑.๒ หมวดวิชาเลือกเสรี ที่เปิดสอนโดยคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

- ไม่มี

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา มีการแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมอบหมายให้ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร มีผู้ประสานงานประจำหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอน และนิสิตในการกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

จัดการศึกษาวิปัสสนาภาวนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านวิปัสสนาภาวนาและบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และค้นคว้าได้

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจและปัญญา

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลักวิปัสสนาภาวนาไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในระดับชาติและนานาชาติ

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑. แผนพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเลิศทางด้านวิปัสสนาภาวนา	๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการสอนที่เน้นความเป็นเลิศติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ๒. ส่งเสริมการทำวิจัยและการบริการแก่สังคม ๓. ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน	๑. ผลการประเมินของผู้เรียนต่อประสิทธิภาพการสอน ๒. จำนวนงานวิจัยและโครงการบริการวิชาการ ๓. ความพึงพอใจของบุคลากร
๒. แผนพัฒนาเรื่องการบริหารจัดการการสร้างสรรค์เสริมความรู้ทางด้านวิปัสสนาภาวนา	๑. บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเรื่องการบริหารยุคพุทธธรรมไปใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิต ๒. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ๓. พัฒนานวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอน	๑. จำนวนรายวิชาที่บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา ๒. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เน้นด้านวิปัสสนาภาวนา ๓. จำนวนนวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอนเรื่องพระพุทธศาสนา

<p>๓. แผนการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้</p> <p>๒. พัฒนา/ปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมให้สะท้อนความเอื้ออาทรและให้ความสำคัญต่อผู้เรียน</p>	<p>๑. ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>๒. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะ</p> <p>๓. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>๔. จำนวนรายวิชาที่ใช้การประเมินผลที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน</p> <p>๕. ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ของคณะ</p>
<p>๔. แผนประกันคุณภาพการศึกษาภายใน</p> <p>๔.๑ การกำกับมาตรฐานของหลักสูตร</p>	<p>๑) จัดทำแผนในการพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้มีคุณวุฒิหรือตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นตามมาตรฐาน</p> <p>๒) จัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>๓) วิจัยประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>๔) สร้างกลไกการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยมีคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล</p>	<p>๑) แผนพัฒนาอาจารย์</p> <p>๒) แผนการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร</p> <p>๓) รายงานการวิจัยประเมินหลักสูตร</p> <p>๔) โครงสร้างระบบกลไกการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p>
<p>๔.๒ คุณภาพของบัณฑิต</p>	<p>๑) การจัดโครงการ/กิจกรรมเสริม หรือจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนใ้มีนิสัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษ และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒) ส่งเสริม พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นใน</p>	<p>๑) ผลการประเมินทักษะด้านภาษาอังกฤษ</p> <p>๒) ผลการประเมินทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๓) ผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิต</p>

	<p>การศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันหรือเทคโนโลยีสารสนเทศเชิงวิชาชีพ</p> <p>๓) ส่งเสริม พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์</p>	ที่พึงประสงค์
๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนิสิต	<p>๑) พัฒนากลไกและเทคนิคการหา นิสิตเชิงรุก เช่น การเปิดหลักสูตรระดับ ประกาศนียบัตร ระยะสั้น เพื่อจูงใจให้ ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงาน สำหรับวัย ทำงาน หรือนักเรียน</p> <p>๒) ออกแบบการพัฒนา ศักยภาพ นิสิตและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ แก่นิสิตทุกชั้นปีให้ครบ ทุกด้าน</p> <p>๓) พัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการ และทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยสร้าง ความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กร วิชาชีพหรือผู้ใช้บัณฑิต</p>	<p>๑) กลไกและเทคนิค การหานิสิตเชิงรุก</p> <p>๒) หลักสูตรระยะสั้น/ ประกาศนียบัตร</p> <p>๓) โครงการพัฒนา ศักยภาพนิสิต และการเสริมสร้าง ทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑</p> <p>๔) โครงการพัฒนา ทักษะทางวิชาการ และทางวิชาชีพ</p>
๔.๔ การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพอาจารย์	<p>๑) จัดทำแผนพัฒนา ศักยภาพอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน การ ปฏิบัติงาน ผลงานวิชาการ และการเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการ</p> <p>๒) หาแหล่งทุนสนับสนุนทางวิชาการ ให้อาจารย์ เช่น ทุนวิจัย ผลิตดารา หนังสือ และบทความตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารที่อยู่ในกลุ่ม TCI 2 หรือ TCI 1 หรือ scopus</p> <p>๓) พัฒนาความร่วมมือของอาจารย์ ระหว่างส่วนงาน เช่น ความร่วมมือจาก วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ หรือ มหาวิทยาลัยภายนอกเพื่อผลิตผลงาน ทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์</p>	<p>๑) แผนพัฒนาวิชาการ ของอาจารย์</p> <p>๒) แหล่งทุนสนับสนุน ทางวิชาการ</p> <p>๓) ความร่วมมือทาง วิชาการระหว่างส่วนงาน/ มหาวิทยาลัย</p>
๔.๕ การพัฒนาหลักสูตร การ เรียนการสอน และการประเมิน ผู้เรียน	๑) การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของสังคมตาม สถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น หรือ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตร	๑) รูปแบบการจัด การเรียนการสอน ตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร

	<p>๒) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป รวมทั้งการขยายกลุ่มเป้าหมายและการรับผู้ต้องการเข้าศึกษาให้มากขึ้น</p> <p>๓) ประเมินและติดตามผลการเรียนรู้และผลการสอน เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสมรรถนะที่กำหนดไว้ในหลักสูตร</p> <p>๔) จัดกระบวนการเรียนการสอนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหลักสูตรกับชุมชน เช่น โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>๕) การจัดการเรียนการสอน บูรณาการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น</p> <p>๖) การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ส่วนงานจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา</p>	<p>ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของคณะสงฆ์และบริบทของสังคมปัจจุบัน</p> <p>๒) โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>๓) รายวิชาที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น</p> <p>๒ รายวิชา</p> <p>๔) ชุดความรู้ ๖ ด้าน คือ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นิสิต อาจารย์ หลักสูตร/การเรียนการสอน/ การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>
<p>๔.๖ การพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>	<p>๑) สำรวจความต้องการของนิสิตและอาจารย์ เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของหลักสูตร</p> <p>๒) พัฒนาและปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รองรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๓) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ และพัฒนาศักยภาพการใช้ระบบสืบค้นข้อมูลแบบออนไลน์ให้นิสิต</p> <p>๔) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อรองรับหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตร หรือหลักสูตรวิชาชีพ เพื่อให้มีฐานข้อมูลสนับสนุนการ</p>	<p>๑) ผลสำรวจความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับอาจารย์และนิสิต</p> <p>๒) รายงานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๓) มีระบบการสอนออนไลน์ และการสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๔) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รองรับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร / หลักสูตรระยะสั้น/ หลักสูตรประกาศนียบัตร</p>

	เรียนรู้สอดรับกับหลักสูตรระยะสั้น	
--	-----------------------------------	--

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

การศึกษาเป็นระบบทวิภาค ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งเป็น ๒ ภาคการศึกษา ในหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ การศึกษาภาคฤดูร้อน กำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ตามเอกสารในภาคผนวก)

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

อาจมีการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๘ สัปดาห์ โดยกำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก)

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคการศึกษาที่ ๑ ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม
ภาคการศึกษาที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมีนาคม
ภาคฤดูร้อน ระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้เข้าศึกษา

- เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร

๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) หรือเทียบเท่า หรือ
๒) มีคุณสมบัติอื่นตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือ

๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๓.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) หรือเทียบเท่า หรือ
๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษา ระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือ

๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๔ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

นิสิตที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรนี้ มีพื้นฐานการศึกษาที่หลากหลาย มีความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษและกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ค่อนข้างต่ำ

- ๒.๔.๑ ปัญหาการปรับตัวในการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ๒.๔.๒ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตไทย (ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ)
- ๒.๔.๓ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตต่างประเทศ (ภาษาไทย)
- ๒.๔.๔ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๕ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๔

นิสิตที่จะเข้ารับการศึกษาคควรมีการเรียนเสริมด้านกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยอาจให้มีการจัดอบรมก่อนเริ่มภาคการศึกษาแรก

- ๒.๕.๑ จัดการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
- ๒.๕.๒ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ๒.๕.๓ จัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๖ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๔	-	-	-	๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	-	-	-	๒๕	๒๕

๒.๖ งบประมาณตามแผน

๒.๖.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าบำรุงการศึกษา	๗๐๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐
ค่าลงทะเบียน	๕๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวมรายรับ	๒,๗๐๐,๐๐๐	๓,๒๕๐,๐๐๐	๓,๘๐๐,๐๐๐	๔,๓๕๐,๐๐๐	๔,๔๐๐,๐๐๐

๒.๖.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

หมวด เงิน	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ก. งบดำเนินการ					
๑. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๓๐๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	๕๐๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐
๓. ทุนการศึกษา	-	-	-	-	-
รวม (ก)	๘๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐

หมวด เงิน	ปีงบประมาณ				
ข. งบลงทุน					
ค่าครุภัณฑ์	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐
รวม (ข)	๑๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
รวม (ก) + (ข)	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๑๕๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๕๐,๐๐๐	๑,๓๐๐,๐๐๐
จำนวนนิสิต *	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต	๑๓,๕๐๐	๑๔,๘๐๐	๑๖,๒๐๐	๑๗,๖๐๐	๑๙,๐๐๐

๒.๗ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน

๒.๘ การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑๔๑ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๒) หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๕	หน่วยกิต
๒.๑) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒) วิชาแกน	๓๓	หน่วยกิต
๒.๓) วิชาเฉพาะด้าน	๓๓	หน่วยกิต
๒.๔) วิชาเลือกเฉพาะสาขา	๙	หน่วยกิต
๓) หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๔๑	หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา ต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิตได้แก่

ก. วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)

๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๓)
ข. วิชาเลือก ให้เลือกศึกษาจำนวน ๑๒ หน่วยกิต		
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมมาภิบาล	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป	๓ (๓-๐-๓)

๒) หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า ๑๐๔ หน่วยกิต

๒.๑) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนาต้องศึกษาวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาจำนวน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๓)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๒-๒-๕)

๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)

๒.๒) วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๑ ๓๐๑	ไตรสิกขาศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๒	กรรมฐานกับกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๓	ภาษาอังกฤษเพื่อการสอนกรรมฐาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๔	ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาวิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๐๕	เปรียบเทียบอานาปานสติในเถรวาทและมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๐๖	ปารีสุทธิศีลนิตะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๐๗	สำนักกรรมฐานในประเทศไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๐๘	กัมมัญฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๐๙	กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายเซน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๐	วิปัสสนาวงศ์	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๑	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)

๒.๓) วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๑ ๑๐๑	สมถกรรมฐานนิตะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๑๐๒	กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๑๐๓	วิปัสสนากรรมฐานนิตะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๑๐๔	ปรมัตถธรรมนิตะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๒๐๕	วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๒๐๖	กรรมฐานในโลกสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๗	การบริหารสำนักกรรมฐาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๘	เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๙	โสฬสญาณนิตะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๐	เทคนิคการสอนกรรมฐาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๒	ศึกษาอิสระในกรรมฐาน	๓ (๓-๐-๖)

๒.๔) วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต

๑๑๑ ๓๑๑	กรรมฐานกับการบริหารธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๒	กายวิภาคศาสตร์เพื่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๓	ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๔	กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๕	กรรมฐานกับคนรุ่นใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๖	การพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๗	กรรมฐานกับการบริหารการศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๘	กรรมฐานกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน	๓ (๓-๐-๖)

๓) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

ให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อีกไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต ทั้งนี้ ต้องผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔. แสดงแผนการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษยภัยกับสังคม*	๓
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธรศาสนา	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓
	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา	
๑๑๑ ๑๐๑	สมถกรรมฐานนินเทศ	๓
๑๑๑ ๑๐๒	กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธรศาสนา	๓
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๑

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธรศาสนา	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธรศาสนา*	๓
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓
	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา	
๑๑๑ ๑๐๓	วิปัสสนากรรมฐานนินเทศ	๓
๑๑๑ ๑๐๔	ปรมัตถธรรมนินเทศ	๓
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๐๓	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล*	๓
xxx xxx	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา*	๓
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓
	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา	
๑๑๑ ๒๐๕	วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ	๓
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๐๕	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ) ปรัชญาเบื้องต้น	๓
xxx xxx	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา*	๓
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา*	๓
	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา	
๑๑๑ ๒๐๖	กรรมฐานในโลกสมัยใหม่	๓
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๓

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๓๔๒	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา กรรมฐาน ๓	๓
๑๑๑ ๓๐๑	วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ไตรสิกขาศึกษา	๓
๑๑๑ ๓๐๒	กรรมฐานกับกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๓
๑๑๑ ๓๐๗	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา การบริหารสำนักกรรมฐาน	๓
๑๑๑ ๓๐๘	เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา	๓
XXX XXX	วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิปัสสนาภาวนา XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	๓
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : *วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๓

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๑ ๓๐๓	วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ภาษาอังกฤษเพื่อการสอนกรรมฐาน	๓
๑๑๑ ๓๐๔	ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาวิปัสสนาภาวนา	๓
๑๑๑ ๓๐๙	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา โสหุสญาณนิเทศ	๓
๑๑๑ ๓๑๐	เทคนิคการสอนกรรมฐาน	๓
XXX XXX	วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิปัสสนาภาวนา XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	๓
XXX XXX	วิชาเลือกเสรี XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๔๔๓	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา กรรมฐาน ๔	๓
๑๑๑ ๔๐๕	วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา เปรียบเทียบอานาปานสติในเถรวาทและมหายาน	๓
๑๑๑ ๔๐๖	ปาริสุทธิศีลนิตย	๓
๑๑๑ ๔๐๗	สำนักกรรมฐานในประเทศไทย	๓
๑๑๑ ๔๑๒	วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ศึกษาอิสระในกรรมฐาน	๓
xxx xxx	วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๑๑๑ ๔๐๘	วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา กรรมฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๓
๑๑๑ ๔๐๙	กรรมฐานในพระพุทธศาสนิกายเซ็น	๓
๑๑๑ ๔๑๐	วิปัสสนาวงศ์	๓
๑๑๑ ๔๑๑	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา วิชาเลือกเสรี	๓
xxx xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๑๕

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนาปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ก

๓.๒ ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่ง	ชื่อ-ฉายา/นาสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
รองศาสตราจารย์ (ศาสนาและเทววิทยา)	พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ (กันจู่)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(พัฒนาสังคม) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๘ ๒๕๕๑ ๒๕๔๘ ๒๕๔๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	พระครูปลัดเจริญ วฑฒโน (มันจะนา)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๒ ๒๕๕๔ ๒๕๔๗
อาจารย์	พระมหาชยยุทธ ธีรธมโม (พลมัน)	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ.(ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗ ๒๕๕๐ ๒๕๔๗
รอง ศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(จาริกภาษาไทย) พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๔ ๒๕๔๓ ๒๕๓๗ ๒๕๓๖
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ (พระพุทธศาสนา)	นายไกรวุฒิ มะโนรัตน์	อ.ม.(ศาสนาเปรียบเทียบ) พธ.บ.(รัฐศาสตร์) ป.ธ.๙	มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กองบาลีสนามหลวง	๒๕๔๔ ๒๕๓๖ ๒๕๓๕

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ข้อกำหนดในการทำโครงการ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์การปฏิบัติวิปัสสนากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีผลงานออกสู่สาธารณะชนและคาดว่าจะนำไปใช้งานหากโครงการสำเร็จโดยมีจำนวนผู้ร่วมโครงการ ๒-๓ คน และมีรายงานที่ต้องนำเสนอตามรูปแบบและระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด อย่างเคร่งครัด หรือเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านบาลีสันสกฤต

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

โครงการภาควิชาพระพุทธศาสนาที่นิสิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการประโยชน์ที่จะได้รับการทำโครงการ มีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อได้

๕.๓ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๒ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมออีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา ผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารคณะ

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านศีลธรรม มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะรับใช้สังคม	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้มีจิตสาธารณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถนำเอาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้มีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาจิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน

- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการท างานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ
- (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตร
ปริญญาตรี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๒.๒ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียน จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum
Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ได้บ้าง

- ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
 - (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
 - (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้
 - (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
 - (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
 - (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
 - (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
 - (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
 - (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 - (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
 - (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้าน
ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา(Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษยกับสังคม		●	●	●		●		●	●		●			●	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป			●	●		●	●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล			●	●	●			●	●	●				●	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			●	●		●			●		●			●	●
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น			●	●	●			●			●				●
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย			●	●		●	●	●					●		●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง			●	●		●		●				●			
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		●		●		●		●	●			●	●		●
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาคน		●	●	●		●		●	●		●	●		●	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น		●		●			●							●	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้			●	●		●	●	●				●	●	●	●
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่			●	●		●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น			●	●	●		●	●		●					
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษยกับสิ่งแวดล้อม		●		●		●	●		●			●			
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน			●	●	●		●		●			●			●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	●			●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง		●		●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง			●	●				●						●	

๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาอินดีเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาอินดีขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	●		●	●		●	●		●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม			●	●	●		●	●			●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา		●	●	●		●		●	●	●	●	●			
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ		●	●	●		●		●	●	●	●	●		●	
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล		●	●	●		●	●		●	●		●			
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ			●	●	●		●		●			●		●	●
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม			●	●		●	●	●				●			
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป			●	●			●			●		●			

๒.๓. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการ

สอน

- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบค าถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ
- (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๒.๔ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้าน
ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา(Curriculum Mapping) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	คุณธรรม จริยธรรม			ความรู้			ทักษะทางปัญญา			ทักษะความสัมพันธ์			ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	●			●	●		●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา		●		●		●		●	●		●		●	●	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	●			●			●				●			●	
๐๐๐ ๑๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	●		●			●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา		●		●		●			●	●				●	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ		●	●		●			●	●			●			●
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	●		●			●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	●					●			●		●	●		●	●

๔. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็น

มนุษย์

- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน

(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงาน และความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้ปัญญาและเหตุผลที่เกิดจาก การปฏิบัติวิปัสสนา

กรรมฐาน เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหามโนสังขม

- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน พร้อมทั้งเข้าใจ วิธีการนำไป

ประยุกต์ใช้

- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการปฏิบัติวิปัสสนา

กรรมฐาน

- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่าง ๆ คือ

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- (๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- (๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการ และนำเสนอ
- (๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- (๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิก ที่ดีของกลุ่ม
- (๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- (๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- (๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพ และเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและ กลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

(๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือคณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่าง ๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต

(๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม

(๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้

(๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

(๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

(๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนารวมทั้งประยุกต์ความรู้ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม

(๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้

(๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนา

(๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ

(๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

(๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ

(๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน

(๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม

(๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

(๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

(๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้าน

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔
วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต																						
๑๑๑ ๓๐๑	ไตรสิกขาศึกษา	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○
๑๑๑ ๓๐๒	กรรมฐานกับกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๐๓	ภาษาอังกฤษเพื่อการสอนวิปัสสนาภาวนา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๐๔	ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาวิปัสสนาภาวนา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๐๕	เปรียบเทียบอานาปานสติในเถรวาทและมหายาน	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๐๖	ปาริสุทธิศีลนิตย	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๐๗	สำนักกรรมฐานในประเทศไทย	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๐๘	กรรมฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๐๙	กรรมฐานในพระพุทธศาสนากายเซ็น	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๑๐	วิปัสสนาวงศ์	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๑๑	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต																						
๑๑๑ ๑๐๑	สมถกรรมฐานนิตย	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๑๐๒	กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๑๐๓	วิปัสสนากรรมฐานนิตย	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๑๐๔	ปรมาัตถธรรมนิตย	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๒๐๕	วิสุทธิธรรมคัมภีร์วิมุตติธรรมเปรียบเทียบ	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๒๐๖	กรรมฐานในโลกสมัยใหม่	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๐๗	การบริหารสำนักกรรมฐาน	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๐๘	เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๐๙	โศภนญาณนิตย	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๓๑๐	เทคนิคการสอนกรรมฐาน	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๑๑ ๔๑๒	ศึกษาอิสระในกรรมฐาน	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิปัสสนาภาวนา ๙ หน่วยกิต																						

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
๑๑๑ ๓๑๑	กรรมฐานกับการบริหารธุรกิจ	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๑๑ ๓๑๒	กายวิภาคศาสตร์เพื่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	○	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	●	○	●
๑๑๑ ๓๑๓	ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญในเถรวาทและมหายาน	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	
๑๑๑ ๓๑๔	กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน	●	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	
๑๑๑ ๔๑๕	กรรมฐานกับคนรุ่นใหม่	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	●
๑๑๑ ๔๑๖	การพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	
๑๑๑ ๔๑๗	กรรมฐานเชิงประยุกต์กับการบริหารการศึกษา	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	
๑๑๑ ๔๑๘	กรรมฐานกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน	●	○	○	●	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	

๓. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

๓.๑ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๑

๑) นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการ และเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาและวิปัสสนาภาวนารวมถึงทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

๒) นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมและพระพุทธศาสนา

๓) นิสิตมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๔) นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูล ตัวเลข ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๒ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๒

๑) นิสิตมีความรู้เข้าใจในคัมภีร์ วรรณกรรม พิธีกรรม หลักการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา วิปัสสนาภาวนา และคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๒) นิสิตมีความเคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๓) นิสิตสามารถใช้ความรู้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

๔) นิสิตมีความสามารถค้นหาข้อมูล มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๓ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๓

๑) นิสิตสามารถใช้หลักวิปัสสนาภาวนาได้อย่างเข้าใจถูกต้อง

๒) นิสิตสามารถศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ วิพากษ์และสรุปประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิปัสสนาภาวนา

๓) นิสิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิปัสสนาภาวนากับศาสตร์สมัยใหม่

๔) นิสิตสามารถแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างเหมาะสม

๓.๔ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๔

๑) นิสิตสามารถบูรณาการหลักวิปัสสนาภาวนาในการศึกษาค้นคว้าและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน มีทักษะการทำโครงการ งานวิจัย เพื่อรับใช้สังคมไทย สังคมโลกและสนองงานคณะสงฆ์

๒) นิสิตสามารถบูรณาการความรู้ทางวิปัสสนาภาวนาในการแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) นิสิตสามารถบูรณาการหลักวิปัสสนาภาวนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุขในระดับชาติและนานาชาติ

๔) นิสิตสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม

๓.๕ ผลลัพธ์การปฏิบัติศาสนกิจของบัณฑิตปีที่ ๕

๑) บัณฑิตนำหลักวิปัสสนาภาวนาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อรับใช้สังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม

๒) บัณฑิตนำความรู้ทางวิปัสสนาภาวนาใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณธรรม และปัญญาของสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) บัณฑิตนำหลักวิปัสสนาภาวนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุขในระดับชาติและนานาชาติได้อย่างเหมาะสม

๔) บัณฑิตนำข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำความรู้ทางวิปัสสนาภาวนาสนองงานคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคผนวก)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

(๑) ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

(๒) การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(๓) การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต มีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

๒.๒.๑ ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ในด้านระยะเวลาในการมีงานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

๒.๒.๒ การสัมภาษณ์หรือการส่งแบบประเมินผู้ประกอบการและสถานศึกษา เพื่อประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

๒.๒.๓ การประเมินจากศิษย์เก่า ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

๒.๒.๔ ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มาประเมินหลักสูตร หรือเป็นอาจารย์พิเศษ ต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียนและคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทวนสอบการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

๒.๒.๕ ผลงานจำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการจดสิทธิบัตร จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๒) ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม

๓) ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะด้านภาษาอังกฤษและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔) ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๒ การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีระบบและกลไกการรับอาจารย์ใหม่

มีกลไกการรับอาจารย์ใหม่ ตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย มีคณะกรรมการคัดเลือก มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก แล้วประกาศรับการคัดเลือกเป็นอาจารย์ตามระบบของมหาวิทยาลัย มีการตรวจสอบคุณสมบัติ การทดสอบความรู้และการสัมภาษณ์ และประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกแล้วนำเสนอแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร

๑.๒ การเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่

มีปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เพื่อให้เข้าใจระบบ ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ ภาระหน้าที่ของอาจารย์ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตร

๑.๓ การกำหนดภาระงานอาจารย์ใหม่

ประชุมเพื่อมอบหมายภาระงานให้กับอาจารย์ใหม่ โดยเน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงาน ของอาจารย์ กำหนดภาระงานสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และมีคณาจารย์ในหลักสูตรคอยให้คำแนะนำ การจัดทำแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน การประเมินผล และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

๑.๔ การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ใหม่

มีแผนพัฒนาอาจารย์เป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของหลักสูตร ส่งเสริม การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน การผลิตผลงานทางวิชาการ งานวิจัย และงานสร้างสรรค์

๒.๕ การประเมินอาจารย์ใหม่

มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาอาจารย์ และมีการประเมินศักยภาพ โดยผู้บริหารและนิสิต เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ใหม่

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

๒.๑.๑ พัฒนานอกระบบความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของอาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจตามโครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตร และพัฒนาองค์ความรู้ตามสาระรายวิชา

๒.๑.๒ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน โดยการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีการส่งอาจารย์เข้าร่วมอบรม สัมมนา และเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน

๒.๑.๓ พัฒนาทักษะการผลิตและใช้สื่อการสอน โดยมีการอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ให้สามารถผลิตสื่อการสอนและสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาทักษะการวัดและการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๒.๒.๑ การพัฒนาวิชาการ

๑) พัฒนาความรู้และความเข้าใจ ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิปัสสนาภาวนา

๒) พัฒนาทักษะการบูรณาการวิชาการความรู้ทางวิปัสสนาภาวนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม

๓) พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อใช้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสนองงานคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการ

๒.๒.๒ การพัฒนาวิชาชีพด้านอื่น ๆ

ส่งเสริมสหวิทยาการ โดยบูรณาการความรู้ด้านวิปัสสนาภาวนากับศาสตร์อื่น ๆ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรจัดให้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑ จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน ๕ ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๒ จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน

๑.๓ มีการควบคุมภาระงานและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๔ จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกๆ ๕ ปี

๑.๕ มีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑ - ๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรมีการติดตามคุณภาพของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของบัณฑิต นอกจากนั้นยังติดตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

๒.๒ คณะพุทธศาสตร์สำรวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการสำรวจให้กับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ทราบเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรกำหนดว่า ผู้ใช้บัณฑิตจะต้องมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๓. นิสิต

๓.๑ มีการวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบและกลไก โดยกำหนดคุณสมบัติของนิสิตให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปร่งใส ชัดเจน มีเครื่องมือในการคัดเลือกนิสิตที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๒ มีกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนานิสิตมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลเพื่อนามาปรับปรุงและพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ในรูปแบบต่างๆทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ

๓.๓ มีกระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของนิสิตเพื่อให้บัณฑิตสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๓.๔ มีการรักษาอัตราความคงอยู่อัตราความสำเร็จการศึกษาโดยการควบคุมติดตามและประเมินผล

ความพึงพอใจของนิสิตต่อหลักสูตรและมีการจัดรายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิตเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

๔. อาจารย์

หลักสูตรมีกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่การคัดเลือกอาจารย์ โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาและด้านวิปัสสนาและความมุ่งมั่นในการผลิตผลงานทางวิชาการโดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยโดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาที่ตรงและสัมพันธ์โดยจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้การรับอาจารย์ใหม่จะต้องนำไปสู่การมีอัตราากำลังที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้ามาศึกษาในหลักสูตร

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจนโดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิความรู้ความสามารถและประสบการณ์ส่งเสริมจูงใจสนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการมีระบบยกย่องและธำรงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพทำให้อัตรากำลังอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูงและมีคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้โดยบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอนต้องประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอนประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรและได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓. การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกรูป/คนได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องโดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้ดังนี้

(๑) ผลงานวิจัยจำนวน ๑ เรื่องในรอบ ๒ ปี

(๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

(๓) เอกสารประกอบการสอน/หนังสือ/ตำรา/งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่งจำนวน ๑ เรื่องต่อปี

ทั้งนี้ คณะพุทธศาสตร์ จะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่เดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการประเมินความพึงพอใจจากนิสิตมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร มีการควบคุมกำกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา มีการประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สารของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่

กำหนดในรายวิชาและหลักสูตรโดยใช้กระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นเครื่องในการกำกับให้
เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรจัดผู้สอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอนตามความรู้ความสามารถและความชำนาญใน
เนื้อหาทั้งนี้คำนึงถึงสาขาวิชาประสบการณ์ทำงานและผลงานทางวิชาการของผู้สอนโดยมีการกำกับให้อาจารย์ทุก
ท่านจะต้องมีการทำประมวลการสอนรายวิชา(มคอ.๓)ทุกรายวิชาและมีการประเมินการจัดการเรียนการสอน
(มคอ.๕)ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร(มคอ.๗)อย่างครบถ้วน

ส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเข้ากับ
พันธกิจด้านการวิจัยการบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริงโดยมีเครื่องมือ
การประเมินที่หลากหลายทั้งข้อสอบแบบปรนัยอัตนัยการบ้านรายงานที่มอบหมายการสอบปากเปล่าการสังเกต
พฤติกรรมการวัดทักษะการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรโดยการสนับสนุนของคณะพุทธศาสตร์ จัดเตรียมความพร้อมทางกายภาพทั้งห้องเรียน
สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสนับสนุนการศึกษา ประกอบด้วย ห้องสมุด
คณะพุทธศาสตร์ ฐานข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้ วารสารวิชาการเพื่อการสืบค้นให้เพียงและทันสมัย มีการบริการ
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอและทั่วถึงตามความต้องการของนิสิต โดยมีการปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้
มีความทันสมัยตลอดเวลาโดยอาศัยผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕
คะแนน (จากระดับ ๕)

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการ
ดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ
๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการ ประชุมเพื่อวางแผน ติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	√	√	√	√	√
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา (หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	√	√	√	√	√
๓. มีรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละ ภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	√	√	√	√	√
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและรายงานผลการ ดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ. ๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุก รายวิชา	√	√	√	√	√

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่	ปีที่
	๑	๒	๓	๔	๕
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	√	√	√	√	√
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอน ในแต่ละปีการศึกษา	√	√	√	√	√
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินการที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว	-	√	√	√	√
๘. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้าน การจัดการเรียนการสอน	√	√	√	√	√
๙. คณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือ วิชาชีพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	√	√	√	√	√
๑๐. บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	√	√	√	√	√
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตรเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐	-	-	-	√	√
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐	-	-	-	-	√
รวมตัวบ่งชี้ที่ต้องดำเนินการข้อ ๑-๕ ในแต่ละปี	๕	๕	๕	๕	๕
รวมตัวบ่งชี้ในแต่ละปี	๙	๑๐	๑๐	๑๒	๑๒

หมวดที่ ๘

การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

๑.๑.๑ ประเมินกลยุทธ์การสอนที่ได้วางแผนไว้สำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ โดยการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและวิธีสอน

๑.๑.๒ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน

๑.๑.๓ ประเมินจากผลงานของนิสิต ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชา

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๑ การวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้รายวิชา โดยนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนเพื่อปรับกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๒ รายงานผลการประเมินทักษะอาจารย์ให้แก่อาจารย์ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์การสอนของอาจารย์ต่อไป

๑.๒.๓ หลักสูตรรวบรวมผลการประเมินที่เป็นความต้องการในการปรับปรุงทักษะการสอนเพื่อนำมาวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องและ/หรือปรับกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชา

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๒.๑ วางแผนการประเมิน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๒ การประเมินหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินการจัดการเรียน การสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๓ ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากนิสิตชั้นปีสุดท้ายและบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิต และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (Key Performance Indicators) โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน และมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

๔.๑ รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ

๔.๒ จัดประชุมวางแผนปรับปรุงหลักสูตร และกลยุทธ์การสอน โดยใช้ผลการประเมินเป็นฐานข้อมูล ในการปรับปรุงและพัฒนา

๔.๓ จัดทำรายงานการประเมินหลักสูตร เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ก

โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม

๓ (๓-๐-๖)

(Man and Society)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชา สังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบ สันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป

๓ (๓-๐-๖)

(General Law)

ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก ปินัยกรรม สัญญา ประเภทต่างๆที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย

๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล

๓ (๓-๐-๖)

(Computer and Digital Technology)

ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ต สื่อ การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้

๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

๓ (๓-๐-๖)

(English for Communications)

ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อ การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น

๓ (๓-๐-๖)

(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาธารณคดีของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา

๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย

๓ (๓-๐-๖)

(Mathematics and Statistics for Research)

ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เขต การให้เหตุผล ระบบและ คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมทริกซ์ หลักพื้นฐาน ทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย

๒) วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ๓ (๓-๐-๖)
(Introduction to Politics and Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง การเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบ การปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธรศาสนามักการเมืองการปกครอง

๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Introduction to Economics)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาคุณภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้า และดุลการชำระเงิน การพัฒนา เศรษฐกิจ ปรัชญาการดำเนินงานเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษา เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาดน ๓ (๓-๐-๖)
(Psychology for Self-Development)

ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม

๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชา ภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ศึกษาและวิเคราะห์ภาษา ตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ๓ (๓-๐-๖)
(Language Skills for Learning)

ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจัยและสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม

๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖)
(Modern Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ ประยุกต์พระพุทธศาสนามักวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนามักเทคโนโลยี

๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Introduction to Logic)

ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในรูปแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตธานุ มานและปฤจฉาวาทิแบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัดฤๅณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิภาวาทิของนาคคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๓ (๓-๐-๖)
(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖)
(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์ สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูป เป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖)
(Advanced Sanskrit)

ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยยศัพท์ กริยา ศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรตุวจาก ภาววาก ฌิขันตกรตุวจาก ฌิขันตกรตุวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรตุวจากเป็นกรตุวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖)
(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพพจน์ กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย

๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)
(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำและระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียน ภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖)
(Advanced Chinese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่นเน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมาย ของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิด สร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรม ทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้ง พัฒนาทักษะใน กระบวนการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟัง และอยู่ร่วมกับ ศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างสันติสุข	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ (Leadership) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึง ศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความ เปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่ง กรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียน ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)

ของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ ความสำเร็จ และเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล ๓ (๓-๐-๖)
(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ ๓ (๓-๐-๖)
(Media Literacy)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม

๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม ๓ (๓-๐-๖)
(Social Responsibility)

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต

๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)
(General Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนา ปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำดีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๒. หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)
(Buddhist Literature)

ศึกษาประวัติและ พัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ที่ปวงค์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีตยวงค์ มงคลวิเสสเถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา

๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖)
(Tipitaka Studies)

ศึกษาประวัติและ พัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จูฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และประโยชน์ ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี (Pali) ๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาภาษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการ แต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น

๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา (History of Buddhism) ๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทย กับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Festival and Traditions) ๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาล และพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย

๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English) ๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมะภาคภาษาอังกฤษ

๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ (Buddhist Meditation I) ๓ (๒-๒-๕)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติ กรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมာธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วิสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ (Buddhist Meditation II) ๓ (๒-๒-๕)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวภิกษุวิปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ (Buddhist Meditation III) ๓ (๒-๒-๕)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรบอินทรีย์ ๕ หลักธรรม ที่ควรรู้ได้แก่ วิปลลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ (Buddhist Meditation IV) ๓ (๒-๒-๕)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และอัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้ แก่

วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบ
อารมณ์

๓. วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๑ ๓๐๑ ไตรสิกขาศึกษา ๓ (๓-๐-๖)
(Ti-Sikkhā Study)

ศึกษาไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา และแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานตามขั้นตอนของไตรสิกขา

๑๑๑ ๓๐๒ ธรรมเนียมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation and the Changing Process of Behavior)

หลักปฏิบัติของกรรมฐานที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ตาม
แนวทางของพุทธศาสนา

๑๑๑ ๓๐๓ ภาษาอังกฤษเพื่อการสอนกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖)
(English for Meditation Teaching)

สนทนาภาษาอังกฤษเน้นคำศัพท์ และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกรรมฐานเพื่อใช้ในการสอนวิปัสสนา

๑๑๑ ๓๐๔ ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖)
(Pāli for Insight Meditation Learning)

ภาษาบาลีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

๑๑๑ ๔๐๕ เปรียบเทียบอานาปานสติในเถรวาทและมหายาน ๓ (๓-๐-๖)
(Comparative of Ānāpānasati in Theravāda and Mahāyāna Buddhism)

วิเคราะห์เปรียบเทียบกรรมฐานในมหายานกับเถรวาท

๑๑๑ ๓๐๖ ปาริสุทธิศีลนิตเทศ ๓ (๓-๐-๖)
(Pārisuddhisīla Nidesa)

หลักปาริสุทธิศีล ๔ ทั้งในแง่ของความหมาย ลักษณะ อานิสงค์ของการรักษาศีล และโทษของการล่วง
ละเมิด ตามนัยของพระไตรปิฎก และนัยแห่งคัมภีร์วิสุทธิมรรค

๑๑๑ ๔๐๗ สำนักกรรมฐานในประเทศไทย ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation Center in Thailand)

ประวัติความเป็นมาของสำนักปฏิบัติกรรมฐานในประเทศไทยโดยเน้นศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด
หลักคำสอนและรูปแบบการปฏิบัติของสำนักกรรมฐานในสังคมไทย รวมทั้งอิทธิพลและผลกระทบของสำนัก
กรรมฐานต่อสังคมไทย

๑๑๑ ๔๐๘ กัมมัฏฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation in Buddhist Scripture)

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติ ความหมาย วิธีปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติกัมมัฏฐานโดยทั่วไปตามนัย
ของพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น

๑๑๑ ๔๐๙ กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายเซน ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation in Zen Buddhism)

วิธีการ รูปแบบ และเป้าหมายการปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนานิกายเซน การเข้าถึงธรรมชาติ และพุทธ
ภาวะ ผลกระทบของการปฏิบัติแบบเซ็นต่อสังคม

๑๑๑ ๔๑๐ วิปัสสนาวงศ์ ๓ (๓-๐-๖)
(Vipassanā Lineage)

ประวัติ และพัฒนาการ ของวิปัสสนากรรมฐาน ตั้งแต่พระพุทธศาสนาได้แผ่มาประดิษฐานในสุวรรณภูมิ จนถึงปัจจุบัน

๑๑๑ ๔๑๑ สัมมนาวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖)
(Seminar on Insight Meditation)

เสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา วิธีการสอน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิปัสสนาภาวนา

๔. วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๑ ๑๐๑ สมถกรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖)
Tranquil Meditation (Samatha Kammaṭṭhāna Nidesa)

ความหมาย ประเภท ลักษณะ และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสมถภาวนา แนวทางการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติสมถภาวนา

๑๑๑ ๑๐๒ กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)
(Origin and Development of Meditation in Buddhism)

กำเนิด และพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา เริ่มจากสมัยพุทธกาลพัฒนาการจนถึงปัจจุบัน

๑๑๑ ๑๐๓ วิปัสสนากรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖)
Insight Meditation Nidesa (Vipassanā Kammaṭṭhāna Nidesa)

หลักการทั่วไปของวิปัสสนากรรมฐาน ตามนัยของพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสสต่าง ๆ เป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างสมถภาวนากรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของกรรมฐานทั้งสองประเภท

๑๑๑ ๑๐๔ ปรมัตถธรรมนิเทศ ๓ (๓-๐-๖)
(Paramattha Dhamma Nidesa)

ความหมาย บทบาท หน้าที่ และองค์ประกอบ ของปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เจริญบูรณาการ ตามหลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๑๑๑ ๒๐๕ วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖)
(Comparative Visuddhi Magga and Vimutti Magga)

ประวัติความเป็นมา ผู้แต่งวิสุทธิมรรคและวิมุตติมรรค เปรียบเทียบการอธิบายหนทางแห่งการหลุดพ้นโดยอาศัยพื้นฐาน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ของพระพุทธโฆสากับพระอุปติสสะเถระ

๑๑๑ ๒๐๖ กรรมฐานในโลกสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation in the Contemporary World)

รูปแบบ แนวทาง การปฏิบัติธรรมรวมทั้งวิธีการนำเอาการปฏิบัติกรรมฐานมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนในโลกสมัยใหม่เพื่อให้เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

๑๑๑ ๓๐๗ การบริหารสำนักกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖)
(Management of Meditation Institute)

ยุทธศาสตร์ มาตรการ กลยุทธ์ และการวางแผนงาน ด้านบริหารจัดการสำนักกรรมฐานรวมพุทธวิธีในการบริหารจัดการศูนย์วิปัสสนาให้มีประสิทธิภาพ

๑๑๑ ๓๐๘	เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา (Information Technology of Vipassanā Bhāvanā) การใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และช่องทางการสื่อสาร เพื่อใช้ในการค้นคว้าข้อมูลและการเผยแพร่วิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๐๙	โสฬสญาณนิตเทศ (Soḷasaññā Nidesa) วิเคราะห์ญาณ ๑๖ อันเป็นผล ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๐	เทคนิคการสอนกรรมฐาน (Technique of Meditation Teaching) เทคนิคการสอนสมถะและวิปัสสนากรรมฐานของพระพุทธเจ้า รวมถึงพระวิปัสสนาจารย์ผู้มีชื่อเสียง สำคัญของเนื้อหา เทคนิค วิธีการ และกลยุทธ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสอน โดยสอดคล้องกับหลักการทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๒	ศึกษาอิสระในวิปัสสนาภาวนา (Independent Study in Insight Meditation) ให้นิสิตเลือกศึกษาหลักปฏิบัติกรรมฐานจากคำภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสสอื่น ๆ โดยเขียนเป็นโครงการแล้วนำเสนออาจารย์ประจำ	๓ (๓-๐-๖)
๕. วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต		
๑๑๑ ๓๑๑	กรรมฐานกับการบริหารธุรกิจ (Meditation and Business Administration) ประยุกต์การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อการบริหารธุรกิจ อานิสงส์ของกรรมฐานต่อธุรกิจ ตลอดจนจนถึงข้อควรปฏิบัติตนในการดำเนินธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๒	กายวิภาคศาสตร์เพื่อการปฏิบัติกรรมฐาน (Anatomy for Meditation Practice) หน้าที่ของอวัยวะและโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ โดยแยกศึกษาทั้งระบบมหากายวิภาคและจุลกายวิภาคศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกรรมฐาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๓	ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญ (History of Famous Vipassana Master) ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญและทรงอิทธิพลต่อสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันของเถรวาทและมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๓๑๔	กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน (Meditation in Vajrayāna Buddhism) รูปแบบ วิธีการ เป้าหมาย การปฏิบัติกรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน รวมทั้งผลกระทบของการปฏิบัติกรรมฐานของนิกายวัชรยานต่อสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๕	กรรมฐานกับคนรุ่นใหม่ (Meditation and New Generation) แนวทางการสอนและการปฏิบัติกรรมฐานสำหรับคนรุ่นใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๑๑๑ ๔๑๖	การพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนา (Mental Development Regarding Buddhism and Modern Sciences) พัฒนาจิตใจตามหลักการต่างๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดยเชื่อมโยงเข้ากับหลักการและทฤษฎีต่างๆ เรื่องจิตในวิทยาการสมัยใหม่ของตะวันตก	๓ (๓-๐-๖)

๑๑๑ ๔๑๗ **กรรมฐานกับการบริหารการศึกษา** ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation and Educational Administration)

ประยุกต์ใช้กรรมฐานในการบริหารการศึกษา อานิสงส์ของกรรมฐานต่อการศึกษา ตลอดจนถึงข้อควรปฏิบัติตนในการบริหารการศึกษา

๑๑๑ ๔๑๘ **กรรมฐานกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน** ๓ (๓-๐-๖)
(Meditation and Sustainable Peace Creation)

หลักการของกรรมฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนตามแนวทางของพระพุทธศาสนา รวมถึงศึกษากรณีตัวอย่างของบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จด้านการสร้างสันติภาพด้วยกรรมฐาน ทั้งในและต่างประเทศ

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบ
หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

ตารางเปรียบเทียบรายวิชา
หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต	ก. วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๐ กรรณฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕)	
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต	๐๐๐ ๒๔๑ กรรณฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๑๕๑ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๓๔๒ กรรณฐาน ๓ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๒๕๑ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๔๔๓ กรรณฐาน ๔ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)		
ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต		
๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔)		

**ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา
หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา**

หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
<p>๑. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต ๒. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต ๓. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต</p>	<p>วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต</p>	<p>ปรับโครงสร้างเป็นไม่มีกลุ่มย่อย</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Literature) ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Literature) ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดย วิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ที่ปวงค์ ศาสนวงค์ เตฎุมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีตยวงค์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism) ศึกษา งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตฎุมิกถาของ พญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กาพย์ มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงค์ของ สมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสกถาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมทีปนีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์ สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Tipitaka Studies) ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสาระพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓(๓-๐-๖) (Tipitaka Studies) ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิงค์ ฎีกุณีวิงค์ และมหาวัคค์ ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมม</p>	<p>- รวบรวมรายวิชาพระไตรปิฎกศึกษา/ พระวินัยปิฎก/ พระสุตตันตปิฎก/ พระอภิธรรมปิฎก -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Vinaya Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือก ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิงค์ภิกขุณีวิงค์คัมภาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจาก การศึกษาพระวินัยปิฎก</p>	<p>วิงค์คสูตร ในพระสูตรตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานใน พระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมา ของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่าง ๆ และประโยชน์ ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	
<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสูตรตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Suttanta Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสูตรตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตร ที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อคคัณฐสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจจากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆ นิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัย อรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้ เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถา และฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔) (Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะ สังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกิริยากรณ์ ประเภทและวิธีแจกค่านาม สังขยา อัพยัคฆ์ กิริยาอาชยาด นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาส และศัพท์</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี ๓(๓-๐-๖) (Pali)</p> <p>ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการ แต่ง-แปล บาลีเบื้องต้น</p>	<p>-รวมรายวิชา บาลีไวยากรณ์/ แต่งแปลบาลี -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถ และโดยพยัญชนะให้ถูกต้อง ตามหลักภาษา การแต่ง และการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปล บาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา</p>	

<p align="center">(History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การ ใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p align="center">๓ (๓-๐-๖)</p> <p align="center">(History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากประเทศอินเดียไปในประเทศต่าง ๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์การทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทย กับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-ปรับรายวิชาประวัติพระพุทธศาสนา/การปกครองคณะสงฆ์ไทย</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p align="center">๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔)</p> <p align="center">(Thai Sangha Administration)</p> <p>ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่าง ๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและ การบริหารในปัจจุบัน สำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	<p align="center">๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p align="center">(Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p align="center">๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p align="center">(Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรม สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่ถือปฏิบัติในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย</p>
<p align="center">๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔)</p> <p align="center">(Dhamma in English)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ</p>	<p align="center">๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p align="center">(Dhamma in English)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมภาค ภาษาอังกฤษ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p> <p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p align="center">๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔)</p> <p align="center">(Dhamma Communications)</p> <p>ศึกษาหลักการ และวิธีการเผยแผ่</p>		<p align="center">ตัดออก</p>

<p>พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดง ปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการ ปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นิ่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๐ กรรมฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติ กรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการ และวิธีการปฏิบัติกายนุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นิ่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนว กายนุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นิ่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรม ที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติ</p>	<p>๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติ</p>	<p>-รวม ราย วิชา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔/ ธรรมะ</p>

<p>ปฏิฐาน ในมหาสติปฏิฐาน สูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นิ่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>วิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปฏิฐานและธัมมานุปัสสนาสติปฏิฐาน ในมหาสติปฏิฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>ภาคปฏิบัติ ๕ -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปฏิฐานในมหาสติปฏิฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิบัติสมุพบาท หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ โภธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นิ่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		
<p>๐๐๐ ๓๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยง กับมหาสติปฏิฐานสูตร เช่น อปัลณกสูตร สติสูตร อาการบรรลุมรรคผล และ คุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นิ่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติฯ วิธีแก้ สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปฏิฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>		<p>ตัดออก</p>

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต	วิชาแกนวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต	
<p>๑๑๑ ๓๐๑ กรรณฐานกับการบริหารธุรกิจ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and Business Administration)</p> <p>ศึกษาหลักการของกรรณฐานตามหลักสัทธรรม ๓ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ โดยเฉพาะในเรื่องของการประยุกต์ใช้กรรณฐานในการบริหารธุรกิจ อานิสงค์ของกรรณฐานต่อธุรกิจ ตลอดจนจนถึงข้อควรปฏิบัติตนในการดำเนินธุรกิจ ฯลฯ</p>		-ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาเลือกเฉพาะ สาขา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา
	<p>๑๑๑ ๓๐๑ ไตรสิกขาศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Ti-Sikkhā Study)</p> <p>ศึกษาไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา และแนวทางการปฏิบัติกรรณฐานตามขั้นตอนของไตรสิกขา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๒ กรรณฐานกับกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and the Change Process of Behavior)</p> <p>ศึกษาหลักการของกรรณฐานที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติกและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวทางของพุทธศาสนา รวมถึงทฤษฎีว่าด้วยเรื่องของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของศาสตร์สมัยใหม่ทางตะวันตก</p>	<p>๑๑๑ ๓๐๒ กรรณฐานกับกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and the Changing Process of Behavior)</p> <p>หลักปฏิบัติของกรรณฐาน ที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติกและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวทางของพุทธศาสนา</p>	ปรับคำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๑๑ ๓๐๓ การพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนา กับวิทยาการสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖) Mental Development Regarding Buddhism and Modern Sciences</p> <p>ศึกษาการพัฒนาจิตใจตามหลักการต่าง ๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนา ตั้งแต่พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โดยเชื่อมโยงเข้ากับหลักการและทฤษฎีต่างๆ เรื่องจิตในวิทยาการสมัยใหม่ของตะวันตก</p>		-ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาเลือกเฉพาะ สาขา -ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา

	<p>๑๑๑ ๓๐๓ ภาษาอังกฤษเพื่อการสอน กรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (English for Meditation Teaching) สนทนาภาษาอังกฤษเน้นคำศัพท์ และ สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกรรมฐานเพื่อ ใช้ในการสอนวิปัสสนา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๔ กรรมฐานเชิงประยุกต์กับบริหาร การศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Applied Meditation with Educational Administration) ศึกษาหลักการของกรรมฐานตามหลักศึกษา ๓ (ไตรสิกขา) ภาวนา ๔ โดยเฉพาะในเรื่องของการ ประยุกต์ใช้กรรมฐานในการบริหารการศึกษา อานิสงส์ ของกรรมฐานต่อการศึกษา ตลอดจนถึงข้อ ควรปฏิบัติตนในการบริหารการศึกษา ฯลฯ</p>		<p>-ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาเลือกเฉพาะ สาขา -ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>
	<p>๑๑๑ ๓๐๔ ภาษาบาลีเพื่อการศึกษา วิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Pāli for Insight Meditation Learning) ภาษาบาลีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ วิปัสสนาภาวนาที่ปรากฏในคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๕ กรรมฐานกับการสร้างสันติภาพที่ ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and Sustainable PeaceCreation) ศึกษาหลักการของกรรมฐานที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างสันติภาพที่ยั่งยืนตามแนวทางของพุทธศาสนา รวมถึงศึกษากรณีตัวอย่างของบุคคลสำคัญที่ประสบ ความสำเร็จด้านการสร้างสันติภาพด้วยกรรมฐาน จำนวน ๓-๔ ท่าน ทั้งในและต่างประเทศ</p>		<p>-ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาเลือกเฉพาะ สาขา</p>
	<p>๑๑๑ ๔๐๕ เปรียบเทียบอานาปานสติ ในเถรวาทและมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Comparative of Ānāpānasati in Theravāda and Mahāyāna Buddhism) วิเคราะห์เปรียบเทียบกรรมฐานใน มหายานกับเถรวาท</p>	

<p>๑๑๑ ๓๐๖ ปาฐสัทธิตีลนินเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Pārisuddhisīla Nidesa) ศึกษาศีลในพุทธศาสนา ตามหลักปาฐสัทธิตีล ๔ ทั้งในแง่ของความหมาย ลักษณะ อานิสงค์ของการ รักษาศีล และโทษของการล่วงละเมิด ตามนัยของ พระไตรปิฎก และนัยแห่งคัมภีร์วิสุทธิมรรค</p>	<p>๑๑๑ ๓๐๖ ปาฐสัทธิตีลนินเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Pārisuddhisīla Nidesa) หลักปาฐสัทธิตีล ๔ ทั้งในแง่ของ ความหมาย ลักษณะ อานิสงค์ของการรักษา ศีล และโทษของการล่วงละเมิด ตามนัยของ พระไตรปิฎก และนัยแห่งคัมภีร์วิสุทธิมรรค</p>	<p>ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๔๑๙ สำนักกรรมฐานในประเทศไทย ๓ (๓-๐-๖) (Meditation Center in Thailand) ศึกษาประวัติความเป็นมาของสำนักปฏิบัติ กรรมฐานในประเทศไทยโดยเน้นศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและรูปแบบการ ปฏิบัติของสำนักกรรมฐานในสังคมไทย รวมทั้ง อิทธิพลและผลกระทบของสำนักกรรมฐานต่อ สังคมไทย</p>	<p>๑๑๑ ๔๐๗ สำนักกรรมฐานในประเทศไทย ๓ (๓-๐-๖) (Meditation Center in Thailand) ประวัติความเป็นมาของสำนักปฏิบัติ กรรมฐานในประเทศไทยโดยเน้นศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและรูปแบบ การปฏิบัติของสำนักกรรมฐานในสังคมไทย รวมทั้งอิทธิพลและผลกระทบของสำนัก กรรมฐานต่อสังคมไทย</p>	
<p>๑๑๑ ๔๒๐ กัมมัฏฐานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Buddhist Scripture) ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติ ความหมาย วิธีปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติกัมมัฏฐานโดยทั่วไป ตามนัยของพระไตรปิฎก</p>	<p>๑๑๑ ๔๐๘ กัมมัฏฐานในคัมภีร์ พระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Buddhist Scripture) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติ ความหมาย วิธีปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติกัมมัฏฐาน ตามนัยของพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น</p>	<p>ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๔๒๓ จิตวิทยาเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Psychology) ศึกษาประวัติ แนวคิด และทฤษฎี ทางด้าน จิตวิทยา รวมทั้งศึกษาพฤติกรรม การพัฒนาการ บุคลิกภาพ การปรับตัว สุขภาพจิต พฤติกรรมทาง สังคมของมนุษย์ และกลุ่มในสังคม รวมทั้ง กระบวนการทางจิตเช่น แรงจูงใจ การจำ การลืม</p>		<p>ตัดออก</p>
	<p>๑๑๑ ๔๐๙ กรรมฐานในพระพุทธศาสนา นิกายเซน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Zen Buddhism) วิธีการ รูปแบบ และเป้าหมายการปฏิบัติ กรรมฐานในพุทธศาสนานิกายเซน การเข้าถึง ธรรมชาติ และพุทธภาวะ ผลกระทบของการ ปฏิบัติแบบเซ็นต่อสังคม</p>	

<p>๑๑๑ ๔๓๖ วิปัสสนาวงศ์ ๓ (๓-๐-๖) (Vipassanā Lineage) ศึกษาประวัติ พัฒนาการ และความเคลื่อนไหวของวิปัสสนากรรมฐาน นับแต่พระพุทธศาสนาได้แผ่มาประดิษฐานในสุวรรณภูมิจนถึงปัจจุบัน ประกอบการสัมมนา หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา ค้นคว้า รูปแบบ วิธีการสอนวิปัสสนาภาวนารวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิปัสสนาภาวนา</p>	<p>๑๑๑ ๔๑๐ วิปัสสนาวงศ์ ๓ (๓-๐-๖) (Vipassanā Lineage) ประวัติ และพัฒนาการ ของวิปัสสนากรรมฐาน ตั้งแต่พระพุทธศาสนาได้แผ่มาประดิษฐานในสุวรรณภูมิจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๔๒๔ สัมมนาวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Insight Meditation) ให้นิสิตเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงาน</p>	<p>๑๑๑ ๔๑๑ สัมมนาวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Insight Meditation) เสนอผลงานการค้นคว้าและรายงาน ประกอบการสัมมนา หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา วิธีการสอน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิปัสสนาภาวนา</p>	<p>ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ๓๒ หน่วยกิต</p>	<p>วิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา ๓๓ หน่วยกิต</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๗ สมถกรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) Tranquil Meditation (Samatha Kammaṭṭhāna Nidesa) ศึกษาความหมาย ประเภท ลักษณะ และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสมถภาวนาแนวทางการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติสมถภาวนา</p>	<p>๑๑๑ ๑๐๑ สมถกรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) Tranquil Meditation (Samatha Kammaṭṭhāna Nidesa) ความหมาย ประเภท ลักษณะ และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสมถภาวนา แนวทางการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติสมถภาวนา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๑๐ กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Origin and Development of Meditation in Buddhism) ศึกษากำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา เริ่มจากสมัยพุทธกาลพัฒนาการจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๑ ๑๐๒ กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Origin and Development of Meditation in Buddhism) กำเนิด และพัฒนาการกรรมฐานในพระพุทธศาสนา เริ่มจากสมัยพุทธกาลพัฒนาการจนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๘ วิปัสสนากรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) Insight Meditation Nidesa (Vipassanā Kammaṭṭhāna Nidesa) ศึกษาหลักการทั่วไปของวิปัสสนากรรมฐาน ตามนัยของพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสส ต่าง ๆ เป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างสมถภาวนากรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้</p>	<p>๑๑๑ ๑๐๓ วิปัสสนากรรมฐานนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) Insight Meditation Nidesa (Vipassanā Kammaṭṭhāna Nidesa) หลักการทั่วไปของวิปัสสนากรรมฐาน ตามนัยของพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสสต่าง ๆ เป็นการศึกษาในเชิง</p>	

<p>เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของกรรมฐานทั้งสองประเภท</p>	<p>เปรียบเทียบระหว่างสมถภาวนากรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของกรรมฐานทั้งสองประเภท</p>	
<p>๑๑๑ ๔๑๓ ปรมัตถธรรมนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Paramattha Dhamma Nidesa) ศึกษาความหมาย บทบาท หน้าที่ และองค์ประกอบ ของปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เจริญบูรณการ ตามหลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา</p>	<p>๑๑๑ ๑๐๔ ปรมัตถธรรมนิเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Paramattha Dhamma Nidesa) ความหมาย บทบาท หน้าที่ และองค์ประกอบ ของปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เจริญบูรณการ ตามหลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๑๒ วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Visuddhi Magga and Vimutti Magga) ศึกษาประวัติความเป็นมา ผู้แต่ง วิสุทธิมรรค และวิมุตติมรรค เปรียบเทียบการอธิบายหนทางแห่งการหลุดพ้นโดยอาศัยพื้นฐาน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ของท่านอุปติสสะกับท่านพระพุทโธสาจารย์</p>	<p>๑๑๑ ๒๐๕ วิสุทธิมรรคกับวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Visuddhi Magga and Vimutti Magga) ประวัติความเป็นมา ผู้แต่งวิสุทธิมรรค และวิมุตติมรรค เปรียบเทียบการอธิบายหนทางแห่งการหลุดพ้นโดยอาศัยพื้นฐาน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ของพระพุทโธสาจารย์กับพระอุปติสสะเถระ</p>	
	<p>๑๑๑ ๒๐๖ กรรมฐานในโลกสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in the Contemporary World) รูปแบบ แนวทาง การปฏิบัติธรรมรวมทั้งวิธีการนำเอาการปฏิบัติกรรมฐานมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในโลกสมัยใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน</p>	
<p>๑๑๑ ๔๑๑ จิตวิทยาการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖) (Communicative Psychology) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยศึกษาการทำงานของสมองที่ทำหน้าที่ในการการรับรู้ ข่าวสาร และการจำ รวมทั้งพฤติกรรมสื่อสารภายในตัวบุคคลและระหว่างบุคคล โดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์ต่างๆ อิทธิพลของการสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>

	<p>๑๑๑ ๓๐๗ การบริหารสำนักกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Management of Meditation Institute)</p> <p>ยุทธศาสตร์ มาตรการ กลยุทธ์ และการวางแผนงาน ด้านบริหารจัดการสำนักกรรมฐานรวมพุทธวิธีในการบริหารจัดการ ศูนย์วิปัสสนาให้มีประสิทธิภาพ</p>	
	<p>๑๑๑ ๓๐๘ เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Information Technology of Vipassanā Bhāvanā)</p> <p>การใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และช่องทางการสื่อสาร เพื่อใช้ในการค้นคว้าข้อมูลและการเผยแพร่วิปัสสนาภาวนา</p>	
<p>๑๑๑ ๓๐๕ โสฬสญาณนิตเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Soḷasaññā Nidesa)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ญาณอันเป็นผล ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา คือ นามรูป ปริจเฉท ญาณปัจจุปริคคญาณ สัมมสนญาณ อุทยพยญาณ ภังคญาณ ภยญาณ อาทีนวญาณนิพพิทาญาณ มุญจិតุกัมยตาญาณปฏิสังขารญาณ สังขารุเบกขาญาณ อนุโลมญาณ โคตรภูญาณ มัคคญาณ ผลญาณ และปัจจุเวกขณญาณ</p>	<p>๑๑๑ ๓๐๙ โสฬสญาณนิตเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Soḷasaññā Nidesa)</p> <p>วิเคราะห์ญาณ ๑๖ อันเป็นผล ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา</p>	<p>ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๓๐๙ เทคนิคการสอนกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Technique of Meditation Teaching)</p> <p>ศึกษาเทคนิคการสอนสมณะ และวิปัสสนากรรมฐานของพระพุทธเจ้า รวมถึงพระวิปัสสนาจารย์ ผู้มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ สาระสำคัญของเนื้อหา เทคนิค วิธีการ และกลยุทธ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสอน โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการปฏิบัติตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๑๑ ๓๑๐ เทคนิคการสอนกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Technique of Meditation Teaching)</p> <p>เทคนิคการสอนสมณะและวิปัสสนากรรมฐานของพระพุทธเจ้า รวมถึงพระวิปัสสนาจารย์ผู้มีชื่อเสียง สาระสำคัญของเนื้อหา เทคนิค วิธีการ และกลยุทธ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสอน โดยสอดคล้องกับหลักการทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระในกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Independent Study in Meditation)</p> <p>ให้นักศึกษาเลือกศึกษาหลักปฏิบัติกรรมฐาน จากคำภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสสอื่น ๆ โดยเขียนเป็นโครงการแล้วนำเสนออาจารย์ประจำ</p>	<p>๑๑๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระในวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Independent Study in Insight Meditation)</p> <p>ให้นักศึกษาเลือกศึกษาหลักปฏิบัติกรรมฐาน จากคำภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และ</p>	

	ปกรณัมวิเสสอื่น ๆ โดยเขียนเป็นโครงการแล้ว นำเสนออาจารย์ประจำ	
๑๑๑ ๓๑๔ พระไตรปิฎกเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Tipiṭaka) ศึกษาประวัติความเป็นมา พัฒนาการ และ โครงสร้างของพระไตรปิฎกการ แบ่งจำแนกศึกษา ออก เป็น พระวินัย พระสุตตร และพระอภิธรรม รวมทั้งเนื้อหาโดยสังเขป		ตัดออก
๑๑๑ ๔๑๗ เทคนิคการสอบอารมณ์กรรมฐาน ๒ (๒-๐-๔) (Technique of Meditative Examination) ศึกษาเทคนิคการสอบอารมณ์กรรมฐาน โดย การประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนา ปัจจัยสัมฤทธิ์ผล ของการปฏิบัติวิปัสสนา การเขียนโครงการและ เทคนิคกระบวนการประเมินผลโครงการปฏิบัติ วิปัสสนา และวิธีสอบอารมณ์ วิธีแก้ไขและปรับ อินทรีย์พลและภาวะต่าง ๆ ของผู้เข้า ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน		ตัดออก
วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต	วิชาเลือกเฉพาะสาขา ๙ หน่วยกิต	
๑๑๑ ๓๑๘ ธรรมเนียมในพุทธศาสนานิกายเซน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Zen Buddhism) ศึกษาวิธีการ รูปแบบ และเป้าหมายการปฏิบัติ ธรรมเนียมในพุทธศาสนานิกายเซน การเข้าถึง ธรรมชาติ และพุทธภาวะ ผลกระทบของการปฏิบัติ แบบเซ็นต่อสังคม		ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาแกนวิปัสสนา ภาวนา
	๑๑๑ ๓๑๑ ธรรมเนียมกับการบริหารธุรกิจ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and Business Administration) ประยุกต์การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อการ บริหารธุรกิจ อาณิสัยของกรรมฐานต่อธุรกิจ ตลอดจนถึงข้อควรปฏิบัติตนในการดำเนิน ธุรกิจ	

<p>๑๑๑ ๓๒๑ การบริหารสำนักกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Management of Meditation Institute) ศึกษาพุทธศาสตร์ มาตรการ กลยุทธ์ และการวางแผนงาน ด้านบริหารจัดการสำนักกรรมฐานรวมพุทธวิธีในการบริหารจัดการศูนย์วิปัสสนาให้มีประสิทธิภาพ</p>		ย้ายไปอยู่ในกลุ่มวิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา
<p>๑๑๑ ๓๒๒ กายวิภาคศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Anatomy) ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของอวัยวะ และโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายมนุษย์โดยแยกศึกษาทั้งระบบมหากายวิภาคและจุลกายวิภาคศาสตร์</p>	<p>๑๑๑ ๓๑๒ กายวิภาคศาสตร์เพื่อการปฏิบัติกรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖) (Anatomy for Meditation Practice) หน้าที่ของอวัยวะและโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ โดยแยกศึกษาทั้งระบบมหากายวิภาคและจุลกายวิภาคศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกรรมฐาน</p>	-ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบายรายวิชา
<p>๑๑๑ ๓๓๑ ประวัติพระเถระอาจารย์ที่สำคัญในมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Background of the Meditative Master in Mahāyāna Buddhism) ศึกษาประวัติพระเถระ พระวิปัสสนาจารย์ วัดหรือสำนักกรรมฐานที่สำคัญและมีชื่อเสียงของมหายาน ที่ส่งอิทธิพลต่อสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่นในจีน (แผ่นดินใหญ่ ไต้หวัน ฮองกง) เกาหลี ญี่ปุ่นและทิเบต เป็นต้น โดยศึกษาผลงานด้านต่างๆ เช่น การฟื้นฟูพระพุทธศาสนา การสอนกรรมฐานงานด้านการเผยแผ่ การจัดการศึกษา เป็นต้น ว่ามีรูปแบบและวิธีการอย่างไร</p>	<p>๑๑๑ ๓๑๓ ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญ ๓ (๓-๐-๖) (History of Famous Vipassana Master) ประวัติพระวิปัสสนาจารย์ที่สำคัญและทรงอิทธิพลต่อสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันของเถรวาทและมหายาน</p>	-ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบายรายวิชา
<p>๑๑๑ ๓๒๕ กรรมฐานในพุทธศาสนานิกายวัชรยาน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Vajrayāna Buddhism) ศึกษา รูปแบบ วิธีการ เป้าหมาย การปฏิบัติกรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน รวมทั้งผลกระทบของการปฏิบัติกรรมฐานของนิกายวัชรยาน ต่อสังคม</p>	<p>๑๑๑ ๓๑๔ กรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in Vajrayāna Buddhism) รูปแบบ วิธีการ เป้าหมาย การปฏิบัติกรรมฐานในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน รวมทั้งผลกระทบของการปฏิบัติกรรมฐานของนิกายวัชรยานต่อสังคม</p>	
<p>๑๑๑ ๓๒๖ จริยธรรมเชิงเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Ethics) ศึกษาความหมายและทฤษฎีทางจริยธรรมเปรียบเทียบ เทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมกับจริยธรรม รวมทั้งเกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมโดยยกกรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างในมาตรฐานการตัดสินแต่ละสังคม</p>		ตัดออก

<p>๑๑๑ ๓๓๒ ธรรมเนียมกับคนรุ่นใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and New Generation) ศึกษาเกี่ยวแนวทางการสอนและการปฏิบัติธรรม สำหรับคนรุ่นใหม่ทั้งในระดับปฐมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับมหาลัย</p>	<p>๑๑๑ ๔๑๕ ธรรมเนียมกับคนรุ่นใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and New Generation) แนวทางการสอนและการปฏิบัติกรรมฐาน สำหรับคนรุ่นใหม่</p>	<p>-ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๓๒๗ เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนา ภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Information Technology of Vipassanā Bhāvanā) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเช่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และช่องทางการสื่อสาร เพื่อใช้ในการ ค้นคว้าข้อมูลและการเผยแผ่วิปัสสนาภาวนา</p>		<p>ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาเฉพาะด้าน วิปัสสนาภาวนา</p>
	<p>๑๑๑ ๔๑๖ การพัฒนาจิตตามหลัก พระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Mental Development Regarding Buddhism and Modern Sciences) พัฒนาจิตใจตามหลักการต่างๆ ที่ปรากฏ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดยเชื่อมโยงเข้ากับ หลักการและทฤษฎีต่างๆ เรื่องจิตในวิทยาการ สมัยใหม่ของตะวันตก</p>	
<p>๑๑๑ ๓๒๘ รูปแบบและเทคนิคการสอนกรรมฐาน ของพระกรรมฐานไทย ๓ (๓-๐-๖) (Meditation Teaching Format and Process of Thai Meditative Masters) ศึกษารูปแบบและและวิธีการสอนกรรมฐาน ของ อาจารย์ผู้สอนกรรมฐานในไทย แต่ละท่านมีรูปแบบ ที่แตกต่างกันในการสอนแบบสร้างแรงจูงใจในการ ปฏิบัติและการสอนกรรมฐานแบบประยุกต์ให้เหมาะ แต่ละบุคคล</p>		<p>ตัดออก</p>
	<p>๑๑๑ ๔๑๗ ธรรมเนียมกับการบริหาร การศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and Educational Administration) ประยุกต์ใช้กรรมฐานในการบริหาร การศึกษา อานิสงส์ของกรรมฐานต่อ การศึกษา ตลอดจนถึงข้อควรปฏิบัติตนใน การบริหารการศึกษา</p>	

<p>๑๑๑ ๓๒๙ ไตรสิกขาศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Ti-SikkhāStudy) ศึกษาเกี่ยวกับที่สำคัญของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา และแนวทางการปฏิบัติกรรมฐานตามขั้น ตอนของไตรสิกขา</p>		<p>ย้ายไปอยู่ในกลุ่มวิชาแกนวิปัสสนาภาวนา</p>
	<p>๑๑๑ ๔๑๘ ธรรมเนียมกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖) (Meditation and Sustainable Peace Creation) หลักการของธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนตามแนวทางของพระพุทธศาสนา รวมถึงศึกษากรณีตัวอย่างของบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จด้านการสร้างสันติภาพด้วยธรรมเนียม ทั้งในและต่างประเทศ</p>	
<p>๑๑๑ ๓๓๐ ศึกษาเปรียบเทียบอานาปานสติในเถรวาทและมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Study of of Ānāpānasati in Theravāda and Mahāyāna Buddhism) ศึกษาอานาปานสติที่มีปรากฏอยู่คัมภีร์จีนเช่น คัมภีร์อ้นปานโส่วอ้อจิง (อานาปานสติสูตร) ซึ่งเป็นคัมภีร์สอนกรรมฐานทางพุทธศาสนายุคแรกๆในสมัยราชวงศ์ฮั่นหรืออานาปานสติในคัมภีร์วิมุตติมรรคที่เข้ามาอิทธิพลในยุคหลังเป็นต้นวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างอานาปานสติที่มีปรากฏในคัมภีร์เถรวาทและคัมภีร์มหายานในสูตรต่างๆ ว่ามีวิธีปฏิบัติอย่างไร ตลอดถึงแหล่งที่มาของแต่ละคัมภีร์ว่าได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนานิกายใดเป็นต้น</p>		<p>-ย้ายไปอยู่ในกลุ่มวิชาแกนวิปัสสนาภาวนา -ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๑๑ ๓๓๓ ธรรมเนียมในโลกสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Meditation in the Contemporary World) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ แนวทาง การปฏิบัติธรรมรวมทั้งวิธีการนำเอาการปฏิบัติกรรมฐานมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนในโลกสมัยใหม่เพื่อให้เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่</p>		<p>ย้ายไปอยู่ในกลุ่มรายวิชาเฉพาะด้านวิปัสสนาภาวนา</p>
<p>๑๑๑ ๓๓๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสอนวิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (English for Insight Meditation Teaching)</p>		<p>-ย้ายไปอยู่ในกลุ่มวิชาแกนวิปัสสนาภาวนา -ปรับชื่อรายวิชา</p>

ศึกษาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษโดยเฉพาะศัพท์ และ สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาเพื่อ ใช้ในการสอนวิปัสสนาดังกล่าว		-ปรับคำอธิบาย รายวิชา
๑๑๑ ๓๓๕ ภาษาบาลีเพื่อการศึกษาวิปัสสนา ภาวนา ๓ (๓-๐-๖) (Pāli for Insight Meditation Learning) ศึกษาภาษาบาลีโดยใช้อักษรโรมันเพื่อใช้เป็น ภาษาเขียนในกระบวนการเรียนการสอนวิปัสสนา ภาวนา		-ย้ายไปอยู่ในกลุ่ม วิชาแกนวิปัสสนา ภาวนา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา
๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต (๒ หน่วยกิต)	๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิปัสสนาภาวนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือกศึกษา รายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อย กว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ ที่ปรึกษา	นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิปัสสนาภาวนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือก ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ ปรึกษา	

ภาคผนวก ค
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
ที่ กค๑๐ / ๒๕๖๔
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย:

๑. พระเทพวิฑูรดาจารย์, รศ.ดร.	คณบดี	ประธานกรรมการ
๒. พระเมธีวราญาณ, ผศ.ดร.	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๓. รศ.ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๔. พระธรรมวชิรมณี, วิ. รศ.ดร.	ผอ.สถาบันวิปัสสนาธุระ	กรรมการ
๕. พระมหาสุสันต์ สุขขุทมน, ผศ.ดร.	หัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๖. พระครูปลัดเจริญ วฑูทมน, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๗. พระสมุห์สมโภชน์ อินทวิริโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๘. ผศ.พิเศษ ดร.เสนาะ ผดุงฉัตร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๙. ผศ.พิพัฒน์ คงประเสริฐ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๐. ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน	มหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและเลขานุการ
๑๓. พระครูวิโรจน์กาญจนเขต, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. นำเสนอผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมวชิรบัณฑิต, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
ที่ ๐๐๕ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
วิชา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) สาขาวิชา
วิชา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

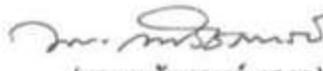
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๕๕๐ จึงแต่งตั้งให้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร
พุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) สาขาวิชาวิชาปริญญาบัณฑิต ภาควิชาพระพุทธศาสนา
คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย:

๑. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒. รศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
๓. ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) สาขาวิชาวิชาปริญญาบัณฑิต ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕

(พระเทพวิทยารจารย์, รศ.ดร.)
คณบดีคณะพุทธศาสตร์

ภาคผนวก ง
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๖

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๑
คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

- ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- ๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา
- ๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- ๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ
- ๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ
- ๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๙ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญา ตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด
- ๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย
- ๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐
- ๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา
- ๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- ๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาดังกล่าว และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒ การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษารวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๔ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคัดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงการ หรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาพพรอพิณิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพพรอพิณิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมิได้บรรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีนี้นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ด้านนิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดนิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ด้านนิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้นิสิตยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสุดวิสัยจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และนิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือ ว่าลงทะเบียนซ้ำ ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบ เป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และ ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลา เรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้นิสิตเข้าสอบใน รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่ง ที่ มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตาม มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิต ออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๓.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๓๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้า เป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลานี้เป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๔ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพรอพินิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียน รายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่น คำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลดรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลดรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ภายในเงื่อนไข และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลดภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วัน แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ลดอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ใน ทะเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลดเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรก ของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลอนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิการได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ทำกรเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้ระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

	ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม	(Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก	(Very Good)	B+	๓.๕
ดี	(Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี	(Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้	(Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้	(Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน	(Poor)	D	๑.๐
ตก	(Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

- ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้
- ๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก
 - ๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย
 - ๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒
 - ๓๔.๔ นิสิตขาดอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔
 - ๓๔.๕ นิสิตไม่แก้ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒
 - ๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก
- ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษาอาจแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่รับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมิได้รับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๓๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยอาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
จำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่รับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ
๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๖๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อขอระดับ
คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘
และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากัน ให้นับ
หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา “ค่าระดับ
เฉลี่ย” ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
ภาค” (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
การศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยสะสม” (CUMMULATIVE
GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ไม่ว่ารายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหา
ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕ การเดือนและการรอนินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อนนิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเดือน หรืออยู่ในภาวะรอนินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้อ่านศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๓.๕๐ จะได้รับการเดือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเดือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้อ่านศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำ กว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเดือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอนินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอนินิจนั้นลงในทะเบียน เรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอนินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะ ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ขึ้น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชา กิจ การย้ายโอนคณะสังกัด กิจ การพักการศึกษา กิจ ไม่มีผลทำให้การเดือน และภาวะรอนินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การฟื้นฟูสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษานั้นตามข้อ ๖๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่าง

หนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพิจารณาตามความในข้อ ๕๘

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพ

การเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่มีนิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือ سوءเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่

นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้

การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจาก

ภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้นับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกจากข้อ

๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามกรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำความผิดนั้นสังกัดอยู่
ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนัก
ทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗ การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ใน
สังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่นั้นแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา
ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ย
สะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด
แสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัด
อย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม
ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ
คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่
มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน
รายวิชาวันแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย
โอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา
และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ
แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา
การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษาของ
รายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชาที่นิสิตผู้
ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ
หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน
มหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดให้
ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ
มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวด ๘ การสำเร็จการศึกษา

- ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
 - ๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การฝึกสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
 - ๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย
- ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
 - ๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
 - ๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐
 - ๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U
 - ๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
 - ๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
 - ๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง
 - ๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
 - ๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕
 - ๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U
 - ๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
 - ๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
- ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิ์ได้รับปริญญาเกียรตินิยม
- ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร
- ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป
- ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบ เป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๑ ยังคงปฏิบัติตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐
และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโอนและเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๕๑

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การโอนผลการศึกษา

๑) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๒) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๒ การเทียบโอนผลการศึกษา

๑) วุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๒) วุฒิการศึกษาปริญญาธรรม ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๓) วุฒิการศึกษาปริญญาธรรม ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๔) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๕) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๓ การโอนและการเทียบโอนใดๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วก่อนที่จะออกประกาศนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัยได้มีมติไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

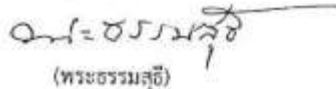
(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ 5 หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ ภายในระยะเวลาสามสัปดาห์ นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
ประวัติและผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๑. พระมหาจীরวัฒน์ กนฺตวณฺโณ, รศ.ดร.

๑. ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

สังกัด ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ป.ธ.๙ (ภาษาบาลี)	๒๕๔๕	กองบาลีสนามหลวง
ปริญญาตรี พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๔๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท ศศ.ม. (พัฒนาสังคม)	๒๕๕๑	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
ปริญญาเอก พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๑๑๕/๒๕๖๐ ทั้งนี้ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระไตรปิฎกศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระวินัยปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระอภิธรรมปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	แต่งแปลบาลี	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พระพุทธศาสนากับสตรี	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	พุทธศิลป์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	วิสุทธิมรรคและวิมุตติมรรคเปรียบเทียบ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	การพัฒนาจิตตามหลักพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การใช้ภาษาบาลี ๑	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การใช้ภาษาบาลี ๒	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	พระสุตตันตปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	พระวินัยปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พระอภิธรรมปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ประวัติศาสตร์อารยธรรมอินเดียโบราณ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	สัมมนาวิทยานิพนธ์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๓ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การใช้ภาษาบาลี ๑	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การใช้ภาษาบาลี ๒	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระวินัยปิฎกวิเคราะห	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	พระสุตตันตปิฎกวิเคราะห	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	พระอภิธรรมปิฎกวิเคราะห	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. บทความวิจัย บทความวิชาการ และหนังสือ

๕.๑ บทความวิจัย

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ดร. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดและบทบาทองค์กรทางศาสนาพุทธคริสต์”.

วารสารวิชาการ วารสารเซนต์จอห์น. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒๙ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๓๐๗-๓๒๐.
พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ดร. “การศึกษาโครงสร้างคัมภีร์ที่ฆนิกายสีลขันธวรรค ในแง่ของศีลและพรต”.

วารสารวิชาการ วารสารเซนต์จอห์น. ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๒๙ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๖๕-๗๙.
พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, พระราชปริยัติมุนี, สุรัตน์ คำโสภา. “มนทัศน์เรื่องแม่ในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษากระบวนการกำเนิดโดยใช้วิธีการตั้งครมร์แทน”. วารสารมหาจุฬาวชิการ . ปีที่ ๗ ฉบับพิเศษเนื่องในงานประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๖๓ : ๓๑๘-๓๒๙.

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม, เสนาะ ผดุงฉัตร, พูนศักดิ์ กมล. “การพัฒนาคนในชุมชนชาวพุทธในยุคปัจจุบัน”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๖ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๔) : หน้า ๒๖๕๖-๒๖๖๔.

๕.๒ บทความวิชาการ

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ดร. “หลักสิทธิมนุษยชนตามหลักในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท”. วารสารการพัฒนาสังคม (JMSD) ภาควิชาพัฒนาสังคม มจร. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๑) : ๙๘-๑๐๘.

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ดร. “ศาสนาพุทธกับโลกสมัยใหม่ : สตรีกับศาสนา”. วารสารการพัฒนาสังคม (JMSD) ภาควิชาพัฒนาสังคม มจร. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑๒๗-๑๓๘.

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ และ พระมหาชาติชาย ปญญาวิโร. “บทบาทพุทธศิลปะในวิถีการดำเนินชีวิตของประชาคมอาเซียน”. วารสารพุทธอาเซียนศึกษา. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๕๙-๘๔.

๕.๓ หนังสือ

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ดร. (๒๕๖๑). พุทธศิลป์พุทธชินราช ประวัติและพัฒนการพระพุทธศาสนาในจังหวัดพิษณุโลกสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, จำนวน ๒๐๙ หน้า.

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ผศ.ดร. (๒๕๖๓). พุทธทาสภิกขุ : การศึกษาวิเคราะห์ และการตีความคำว่า “ธรรม” ลำปาง : สำนักพิมพ์คำนำ. จำนวน ๗๖๒ หน้า.

พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ, ผศ.ดร. (๒๕๖๓). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. ลำปาง : สำนักพิมพ์คำนำ. จำนวน ๖๕๕ หน้า.

พระมหาจีรวัดน์ กนตวณฺโณ, ผศ.ดร. (๒๕๖๔). พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์. ลำปาง : สำนักพิมพ์ค้ำน้ำ.
จำนวน ๔๐๑ หน้า.

พระมหาจีรวัดน์ กนตวณฺโณ, ผศ.ดร. (๒๕๖๔). พุทธศิลป์ พระพุทธชินราช: ประวัติและพัฒนาการทาง
พระพุทธศาสนา. ลำปาง : สำนักพิมพ์ค้ำน้ำ. จำนวน ๖๒๖ หน้า.

๒. พระครูปลัดเจริญ วฑฒโน, ผศ.ดร.

๑. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ปริญญาตรี พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๔๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๓	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาเอก พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๖๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๑๕/๒๕๕๗ ทั้งนี้ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๖

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	กรรมฐาน ๑	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	วัฒนธรรมไทย	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๒	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๓	กรรมฐานกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๔	โสฬสญาณนิตเทศ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	กรรมฐาน	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระไตรปิฎกกับศาสตร์สมัยใหม่	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๓ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	วิปัสสนากัมมัฏฐาน	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. บทความวิจัย บทความวิชาการ และหนังสือ

๕.๑ บทความวิจัย

พระเจริญ วฑฒโน. “ศึกษาการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวทางของศูนย์วิปัสสนามูลนิธิโพธิ์วันณา”.

วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๓๖๗ – ๓๘๐.

๕.๒ บทความวิชาการ

Phra charoen Vatdhano. “The Administration of Archaeological Sites in Buddhist Monasteries for Sustainable Development”. วารสารพุทธมคค์ ปีที่ ๕ (ฉบับที่ ๑ มกราคม – มิถุนายน ปี ๒๕๖๓) : ๑๑๘ – ๑๒๖.

พระครูปลัดเจริญ วฑฒโน. “การพิจารณาข่าวลงตามหลักเกสปุตติสูตร”. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑๕๙ – ๑๗๘.

๓. พระมหายงยุทธ ธีรธมฺโม, ดร.

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ปริญญาตรี พธ.บ. (ปรัชญา)	๒๕๔๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	๒๕๕๐	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปริญญาเอก พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๙๓/๒๕๖๒ สั่ง ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ธรรมนิเทศ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การสอนแบบโยนีสมนสิการ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ศาสนาและวัฒนธรรม	วช.อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	การใช้ภาษาบาลี ๒	วช.อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. บทความวิชาการ และหนังสือ

๕.๑ บทความวิชาการ

พระมหายงยุทธ พลมั้น. “การบูรณาการภาษาอังกฤษเชิงโหราศาสตร์เพื่อให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตแก่ชาวพุทธสิงคโปร์”.วารสาร มจร ภาษาและวัฒนธรรม.ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๒๙-๔๔

๕.๒ หนังสือ

พระมหายงยุทธ ธีรธมฺโม, ดร. (๒๕๖๒). **พุทธจิตวิทยาโหราศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิกจำกัด. จำนวน ๑๔๕ หน้า.

พระมหายงยุทธ ธีรธมฺโม, ดร. และคณะ. (๒๕๖๓). **กรรม โหรา จิตวิทยาเทศนา**. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิกจำกัด. จำนวน ๑๕๐ หน้า.

๔. รศ.ดร.สุเทพ พรหมเลิศ

๑. ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

สังกัด ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ป.ธ.๙ (ภาษาบาลี)	๒๕๓๖	กองบาลีสนามหลวง
ปริญญาตรี พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	๒๕๓๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท ศศ.ม. (จารึกภาษาไทย)	๒๕๔๓	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาเอก พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๔	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๒๕๐/๒๕๕๖ ทั้งนี้ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระไตรปิฎกศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระวินัยปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระอภิธรรมปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	พุทธศิลปะ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระวินัยปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระอภิธรรมปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระไตรปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	พระไตรปิฎกกับศาสตร์แห่งการตีความ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	สัมมนาวิทยานิพนธ์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๓ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาเอก

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระวินัยปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระอภิธรรมปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระไตรปิฎกกับศาสตร์แห่งการตีความ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระไตรปิฎก	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	สัมมนาวิทยานิพนธ์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. บทความวิจัย บทความวิชาการ และหนังสือ

๕.๑ บทความวิจัย

สุเทพ พรหมเลิศ. “พุทธวิธีบริหารจัดการงานยุติธรรมเพื่อบูรณาการกับงานยุติธรรมในสังคมไทย”. วารสารมหาจุฬาริชาการ. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๓๙-๕๒.

๕.๒ หนังสือ

สุเทพ พรหมเลิศ ร่วมกับคณาจารย์. (๒๕๖๔). **พระไตรปิฎกศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (จำนวน ๓๐๐ หน้า).

๕. ผศ.ไกรวุฒิ มะโนรัตน์

๑. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ป.ธ.๙ (ภาษาบาลี)	๒๕๓๕	กองบาลีสนามหลวง
ปริญญาตรี พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	๒๕๓๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท ศศ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	๒๕๔๔	มหาวิทยาลัยมหิดล

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๒๕๐/๒๕๔๖ ทั้งนี้ มีผลตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ธรรมบทศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	หลักพุทธธรรม	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ธรรมประยุกต์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	กำเนิดและพัฒนาการกรรมฐานในประเทศไทย	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	ประวัติพระพุทธศาสนา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ภาษากับการสื่อสาร	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	วิสุทธิมัคคศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	มิลินทปัญหาศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	มังคลัตถปิณีศึกษา	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๑	ปาริสุทธิศีลนิตเทศ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาโท

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระสูตรตันตปิฎกวิเคราะห์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระไตรปิฎกกับศาสตร์สมัยใหม่	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. บทความวิจัย และบทความวิชาการ

๕.๑ บทความวิจัย

ไกรวุฒิ มะโนรัตน์. “วิเคราะห์การพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธธรรม”.วารสารมหาจุฬาริชาการ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๑๗-๒๙.